

PRAWO RODZINNE I OPIEKUŃCZE

Autor: Tadeusz Smoczyński

Wprowadzenie

§ 1. Rodzina jako zjawisko społeczne i prawne

I. Pojęcie rodziny i jej funkcje

1. Pojęcie

2. Funkcje rodziny

II. Powstanie rodziny

III. Skład rodziny

IV. Więzy rodzinne

1. Pokrewieństwo

2. Powinowactwo

3. Osoby bliskie

4. Stan cywilny

5. Zagadnienie transseksualizmu

§ 2. Prawo rodzinne

I. Charakter i funkcje

1. Geneza prawa rodzinnego

2. Budowa Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

II. Źródła prawa rodzinnego i opiekuńczego

1. Konstytucja

2. Kodeks rodzinny i opiekuńczy i inne ustawy

III. Główne zasady i kierunki wykładni

IV. Orzekanie w sprawach rodzinnych

Część pierwsza. Małżeństwo

Rozdział I. Zawarcie i unieważnienie małżeństwa

§ 3. Pojęcie małżeństwa

I. Definicja i funkcje

II. Elementy modelu prawnego

1. Małżeństwo monogamiczne

2. Świeckość małżeństwa

3. Trwałość małżeństwa

4. Równouprawnienie małżonków

III. Standard międzynarodowy

§ 4. Zawarcie małżeństwa

I. Uwagi wstępne

II. Zawarcie małżeństwa przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego

1. Przesłanki konieczne

2. Przesłanki formalno-porządkowe

III. Zawarcie małżeństwa przed duchownym

IV. Przeszkody zawarcia małżeństwa

1. Uwagi ogólne

2. Katalog

V. Charakter prawny zawarcia małżeństwa

§ 5. Unieważnienie małżeństwa

I. Pojęcie

II. Przyczyny unieważnienia

1. Przeszkoda wieku

2. Przeszkoda ubezwłasnowolnienia
3. Przeszkoda choroby psychicznej
4. Przeszkoda bigamii
5. Przeszkoda pokrewieństwa i powinowactwa
6. Przeszkoda przysposobienia
7. Stan wyłączający świadome wyrażenie woli
8. Błąd
9. Groźba
10. Przeszkoda dotycząca pełnomocnictwa
- III. Unieważnienie małżeństwa po jego ustaniu
- IV. Skutki unieważnienia małżeństwa
1. Charakter prawny
2. Zła wiara przy zawarciu małżeństwa
- § 6. Ustalenie nieistnienia i istnienia małżeństwa
1. Powództwo o ustalenie nieistnienia małżeństwa
- II. Powództwo o ustalenie istnienia małżeństwa
- III. Unieważnienie aktu małżeństwa
- Rozdział II. Prawa i obowiązki małżonków**
- § 7. Ogólna charakterystyka
- I. Pojęcie i klasyfikacja
- II. Zasada równości
- III. Rozstrzyganie o istotnych sprawach rodziny
- IV. Standard międzynarodowy
- § 8. Prawa i obowiązki niemajątkowe
- I. Wspólne pożycie, miejsce zamieszkania
- II. Obowiązek wierności
- III. Obowiązek wzajemnej pomocy i współdziałania
- IV. Nazwisko małżonków
- § 9. Prawa i obowiązki majątkowe
- I. Obowiązek przyczyniania się do utrzymania rodziny
1. Ogólna charakterystyka
2. Przesłanki
3. Adresat obowiązku
4. Wykonanie obowiązku
5. Korzystanie z mieszkania
- II. Upoważnienie do działania za współmałżonka
1. Pojęcie
2. Zakres
3. Przesłanki
- III. Odpowiedzialność solidarna małżonków
- Rozdział III. Ustroje majątkowe małżeńskie**
- § 10. Pojęcie i rodzaje
- I. Pojęcie
- II. Rodzaje
- III. Standard międzynarodowy
- § 11. Ustrój wspólności ustawowej
- I. Powstanie
- II. Wspólność ustawowa a majątki małżonków
1. Wspólność a majątek wspólny
2. Majątek wspólny

3. Charakter prawny wspólności majątkowej

4. Majątek osobisty

III. Zarząd majątkiem wspólnym

1. Pojęcie zarządu

2. Wykonywanie zarządu

3. Skuteczność czynności prawnych

IV. Przesunięcia praw majątkowych między różnymi majątkami małżonków

§ 12. Umowne ustroje majątkowe małżeńskie. Ustrój przymusowy

I. Ustroje umowne

1. Pojęcie

2. Rodzaje ustrojów umownych

3. Forma i zakres umowy

4. Skuteczność umów wobec osób trzecich

5. Zmiana lub rozwiązanie małżeńskiej umowy majątkowej

II. Ustrój przymusowy

§ 13. Ustanie ustroju wspólności ustawowej i umownej

I. Zdarzenia powodujące ustanie wspólności

II. Sądowe ustanowienie rozdzielności majątkowej

1. Uprawnienie osobiste

2. Ważne powody

3. Uchylenie odpowiedzialności za długi

III. Oznaczenie dnia ustania wspólności

IV. Skutki ustania wspólności majątkowej

1. Zmiana ustroju

2. Majątek małżonków

V. Podział majątku wspólnego

1. Sposoby podziału majątku

2. Rozliczenia między małżonkami

§ 14. Odpowiedzialność majątkowa małżonków

I. Podstawa i charakter odpowiedzialności z majątku wspólnego

1. Podstawa odpowiedzialności

2. Charakter odpowiedzialności

II. Odpowiedzialność w czasie trwania wspólności

1. Zakres odpowiedzialności majątkiem wspólnym

2. Tryb orzekania

3. Zaspokojenie z majątku wspólnego należności publicznoprawnych

III. Odpowiedzialność małżonków po ustaniu wspólności

Rozdział IV. Ustanie małżeństwa

§ 15. Śmierć i uznanie za zmarłego

I. Śmierć

II. Uznanie za zmarłego

§ 16. Rozwód

I. Pojęcie

II. Przesłanki

1. Przesłanka rozkładu pożycia

2. Przesłanki wyłączające dopuszczalność rozwodu (tzw. negatywne)

III. Wyrok rozwodowy i zakres orzekania

1. Wyrok

2. Zakres orzekania

IV. Standard międzynarodowy

V. Skutki wyroku

1. Orzeczenie rozwiązujące małżeństwo

2. Orzeczenie oddalające powództwo

VI. Postępowanie w sprawach o rozwód

1. Właściwość sądu

2. Próba pojednania małżonków, mediacja

3. Wyłączność postępowania rozwodowego

4. Integralność wyroku

Rozdział V. Separacja małżonków

§ 17. Geneza separacji i jej rola

§ 18. Przesłanki orzeczenia separacji

I. Rozkład pożycia małżeńskiego

II. Przesłanki negatywne

111. Zgodne żądanie małżonków

§ 19. Orzekanie o separacji

§ 20. Skutki separacji i jej ustanie

I. Skutki

II. Zniesienie separacji

Część druga. Rodzice - dzieci

Rozdział VI. Pochodzenie dziecka

§ 21. Wstępna charakterystyka

I. Ustalenie stanu cywilnego

II. Standard międzynarodowy

III. Macierzyństwo

1. Urodzenie dziecka i rola aktu urodzenia

2. Sądowe dochodzenie macierzyństwa

3. Charakter prawny wyroku

§ 22. Ustalenie ojcostwa dziecka małżeńskiego

I. Uwagi ogólne

II. Postępowanie i dowody

III. Ojcostwo męża matki dziecka

1. Domniemanie

2. Zaprzeczenie ojcostwa

3. Skutki wyroku

§ 23. Ustalenie ojcostwa dziecka pozamałżeńskiego

I. Uwagi ogólne

II. Uznanie ojcostwa

1. Pojęcie

2. Przesłanki uznania

3. Skutki prawne uznania ojcostwa

4. Ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa

5. Zagadnienie bezwzględnej nieważności uznania ojcostwa

6. Wyrok

III. Sądowe ustalenie ojcostwa

1. Pojęcie

2. Przesłanki

3. Legitymacja procesowa i tryb postępowania

4. Charakter wyroku i jego skutki

5. Roszczenia majątkowe związane z ustaleniem ojcostwa

6. Pochodzenie dziecka poczętego w wyniku zabiegu medycznie wspomaganey prokreacji

Rozdział VII. Władza rodzicielska

§ 24. Pojęcie, podmioty i charakter prawny

I. Pojęcie

1. Stosunek prawny
2. Kwestia terminologiczna
3. Standard międzynarodowy

II. Podmioty

1. Rodzice
2. Dziecko

§ 25. Treść władzy rodzicielskiej

I. Uwagi wstępne

II. Piecza nad osobą dziecka

1. Wychowanie i kierowanie dzieckiem
2. Działania kształtujące sytuację prawną dziecka

III. Piecza nad majątkiem dziecka

1. Pojęcie
2. Sposób sprawowania zarządu
3. Wyłączenia z zarządu

IV. Reprezentacja dziecka

1. Pojęcie i zakres
2. Wyłączenia

§ 26. Wykonywanie władzy rodzicielskiej i odpowiedzialność rodziców

I. Dyrektywa ogólna

II. Osobiste wykonywanie władzy rodzicielskiej

III. Odpowiedzialność rodziców

§ 27. Ustanie władzy rodzicielskiej i jej modyfikacje

I. Ustanie

1. Przyczyny ustania władzy rodzicielskiej
2. Pozbawienie władzy rodzicielskiej

II. Zmiany w zakresie władzy rodzicielskiej

1. Zawieszenie władzy rodzicielskiej
2. Ograniczenie władzy rodzicielskiej
3. Piecza zastępcza

§ 28. Stosunki między rodzicami a dzieckiem niezależne od władzy rodzicielskiej

I. Nazwisko dziecka

1. Nazwisko dziecka małżeńskiego
2. Nazwisko dziecka pozamałżeńskiego

II. Imię dziecka

III. Płeć

IV. Wzajemny obowiązek pomocy

V. Osobista styczność z dzieckiem, kontakty z dzieckiem

Rozdział VIII. Przysposobienie

§ 29. Pojęcie, funkcja społeczna i charakter prawny

I. Pojęcie

II. Funkcja

III. Charakter prawny

IV. Standard międzynarodowy

§ 30. Przesłanki przysposobienia

I. Przesłanki po stronie przysposobionego

1. Małoletniość

2. Życie

3. Zgoda małoletniego

II. Przesłanki po stronie przysposabiającego

1. Wyrażenie woli przysposobienia

2. Różnica wieku

3. Pełna zdolność do czynności prawnych

4. Kwalifikacje podmiotowe

III. Inne przesłanki

1. Zgoda rodziców

2. Adopcja zagraniczna

§ 31. Rodzaje przysposobienia i ich skutki

I. Przysposobienie pełne rozwiązywalne

1. Powstanie stosunku rodzicielskiego

2. Imię i nazwisko

3. Stan cywilny

II. Przysposobienie całkowite

1. Anonimowość i nierozwiązywalność

2. Nowy stan cywilny

3. Niedopuszczalność ustalenia naturalnego pochodzenia

4. Zmiana nazwiska

5. Zakaz przysposobienia pasierba

6. Dziedziczenie

III. Przysposobienie niepełne

§ 32. Ustanie stosunku przysposobienia

1. Przyczyny ustania (wygaśnięcia) stosunku przysposobienia

II. Przesłanki rozwiązania przysposobienia

1. Ważne powody

2. Dobro dziecka

III. Skutki rozwiązania przysposobienia

1. Stan cywilny

2. Władza rodzicielska

3. Prawa spadkowe

4. Obowiązek alimentacyjny

Rozdział IX. Obowiązek alimentacyjny

§ 33. Pojęcie i funkcja obowiązku alimentacyjnego

I. Pojęcie

1. Uwagi ogólne

2. Źródło obowiązku alimentacyjnego

3. Charakterystyka prawna

II. Funkcja

III. Standard międzynarodowy

§ 34. Zakres podmiotowy i kolejność obowiązków alimentacyjnych I. Krąg osób uprawnionych i zobowiązanych

1. Krewni

2. Przysposobienie

3. Powinowaci

4. Małżonkowie

5. Inne osoby

II. Kolejność

§ 35. Przesłanki i treść obowiązku alimentacyjnego

I. Przesłanki powstania roszczenia

1. Przesłanki podstawowe wszystkich roszczeń
2. Przesłanki w odniesieniu do niesamodzielnego dziecka
3. Przesłanki obowiązku między rodzeństwem
4. Przesłanki obowiązku między powinowatymi
5. Niegodność alimentacji

II. Treść i zakres obowiązku alimentacyjnego

1. Treść
2. Zakres
3. Funkcja świadczeń socjalnych

§ 36. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego i ochrona roszczeń

I. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego

1. Sposoby wykonania świadczenia
2. Obowiązek wspólny kilku zobowiązanych
3. Rola umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego

II. Ochrona roszczeń alimentacyjnych

1. Ochrona realnej wartości zasądzonych alimentów
2. Zabezpieczenie wykonania obowiązku

§ 37. Wygaśnięcie obowiązku i przedawnienie roszczenia

I. Wygaśnięcie

II. Przedawnienie

1. Przedmiot przedawnienia
2. Bieg przedawnienia

Część trzecia. Prawo opiekuńcze

Rozdział X. Opieka

§ 38. Wprowadzenie

I. Zagadnienia terminologiczne

II. Cel i charakter prawny opieki

III. Cechy prawa opiekuńczego

1. Powszechność
2. Wyłączność sądu opiekuńczego
3. Dobro osoby poddanej opiece

IV. Organy opieki

§ 39. Opieka nad małoletnim

I. Ustanowienie opieki

II. Ustanowienie opiekuna

1. Wybór postaci opieki
2. Wybór osoby opiekuna
3. Objęcie opieki

III. Sprawowanie opieki - piecza opiekuńcza

1. Treść opieki nad małoletnim
2. Piecza nad osobą dziecka
3. Piecza nad majątkiem
4. Reprezentacja
5. Odpłatność i osobiste sprawowanie opieki
6. Odpowiedzialność opiekuna

IV. Nadzór nad sprawowaniem opieki

V. Zwolnienie opiekuna

VI. Ustanie opieki

1. Przyczyny ustania opieki

2. Skutki ustania opieki {zwolnienia opiekuna}

§ 40. Opieka nad całkowicie ubezwłasnowolnionym

I. Cel i ustanowienie opieki

II. Swoiste unormowania opieki nad ubezwłasnowolnionym

III. Ustanie opieki

Rozdział XI. Kuratela

§ 41. Pojęcie i funkcje kurateli

1. Pojęcie

EE. Funkcje

§ 42. Typy i rodzaje kurateli

I. Typ kurateli trwałej, o znacznym zakresie pieczy

1. Kuratela dla osoby częściowo ubezwłasnowolnionej

2. Kuratela dla osoby ułomnej

II. Typ kurateli z ograniczonym zakresem pieczy

§ 43. Ustanie kurateli

Indeks rzeczowy